

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander RuttKay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Obr. 56: Hradec nad Moravicí. Pohled od východu na zkoumanou plochu. Abb. 56: Hradec nad Moravicí. Grabungsfläche von Osten.

černé hlíny, obsahující velké množství keramických fragmentů, zvířecích kostí a jiného organického materiálu. Funkci zjištěného žlábků nelze jednoznačně stanovit, ale vzhledem k jeho výplni je možné, že se jednalo o kanál odvádějící vodu z plochy ostrožny. Možnost, že by se jednalo o příkop, lze snad s ohledem na rozměry vyloučit.

Ve zbylé části nádvoří byly předchozím archeologickým dohledem registrovány nad skalním podložím pouze recentní dorovnávký a planýrky, archeologické terény zde byly patrně zničeny v průběhu rekonstrukce areálu ve 2. pol. 20. stol. Výjimku představovala zídka, která byla odkryta ve dně rýhy pro nové dešťové svody při jižní stěně severního křídla zámku. Byl zde zjištěn 0,6–0,8 m široký a 0,3 m hluboký žlábek, zasekaný do skalního podloží, jenž ze severu ohraničoval základ zdi zámku. Jižní stěnu žlábků tvořila skála, před kterou byla předložena na sucho skládaná, cca 0,2 m silná zídka z říčních valounů, do které byla zakomponována část barokního okenního ostění.

Vzhledem k tomu, že plocha, na které byly obě popisované situace zdokumentovány, je poslední původní částí na dnešním nádvoří a nehrozilo její bezprostřední zničení, bylo rozhodnuto, že bude v tomto stavu zakonzervována. Celá plocha o rozměrech 13 × 12 m byla překryta geotextilií, vrstvou jemného kačírku, opět geotextilií a vrstvou jemného štěrku. Teprve na takto ošetřenou plochu byly kladeny konstrukční vrstvy nové dlažby.

Jindřich Hlas

Resumé

Hradec nad Moravicí (Katastergebiet Hradec n. Moravicí, Bez. Opava). Bílý zámek (Weißer Schloß-Hofplatz). Mittl Burgwallzeit. Rettungsgrabung.

HHRANICE (OKR. PŘEROV)

Zámecká ulice. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

Na základě oznámení, které zaslal Mgr. David Sváček na Archeologický ústav v Brně, byl proveden záchraný archeologický výzkum ve formě dohledu na ulici Zámecká v Hranicích (AC Olomouc č. j. 375/2007). Dne 19. 3. 2007 byl proveden odborný dohled při dílčím snížení úrovně podlahy ve východní části domu č. p. 100 (p. č. 155 v k. ú. Hranice), která byla v této době v rekonstrukci. Identifikace lokality na mapě ZM ČR (1 : 10 000), číslo listu 25–12–22: 18:131; 18:137. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní/jižní sekční čáry.

Zkoumaný měšťanský dům je zapsán v seznamu kulturních nemovitých památek pod číslem 2798. Jedná se o jednopatrový řadový dům středověkého původu, který byl přestavován v renesanci a klasicismu. Hmotově i dispozičně tento dům představuje závažný doklad vývoje historického jádra města. Přírodního podloží nebylo v době dohledu dosaženo. V té době již došlo k částečnému snížení úrovně podlah v části domu, která byla určena k rekonstrukci. Povrch tvořily kontexty 0100 (vrstva žluté spraše s množstvím zlomků cihel, malty, dřev a kamenů) a 0102 (vrstva světle hnědé hlíny s množstvím zlomků cihel, malty a kamenů). Oba kontexty od sebe oddělovala kamenná zeď 0900. Kontext 0100 obsahoval jeden keramický zlomek, který je možné datovat obecně do období novověku. Dále mimo uvedené kontexty byly vizuálně zkoumány novověké zdi 0900 až 0912. Nebyly zkoumány žádné výkopy zdí, protože úroveň podlah nebyla snížena do dostatečné hloubky.

Jakub Vrána

Resumé

Hranice (Bez. Přerov). Zámecká Straße. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. OLMOUC)

„Višňovce“ (Hulín–Pravčice 2). Střední doba hradištní. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Od dubna do listopadu 2007 proběhla I. etapa výzkumu pod nově budovanou komunikací RK 55. Na ploše bylo prozkoumáno kromě 1450 objektů z různých období pravěku (od LnK až po pozdní dobu římskou) i 34 hrobů ze střední doby hradištní, patřících pohřebišti, ležícímu na svazích mírného návrší východně od Hulína. Na severu svah spadá příkře do nivy říčky Rusavy, na jihu je svah pozvolný k potoku Žabíněk. Lokalitu s nadmořskou výškou 193–198 m lze identifikovat v mapě MZ 1:10 000, list 25–31–08, v souřadnicích Z s. č.: J s. č.: 145 mm : 240 mm, 157 mm : 201 mm, 160 mm : 236 mm.

Na návrší bylo prozkoumáno kostrové pohřebiště ze střední doby hradištní. Kvůli agresivnímu podloží nebyly skelety téměř dochovány. Ve 34 hrobech, orientovaných Z–V, byly nalezeny keramické nádoby, přesleny, železné nože, sekery, kopí s křídélky, ostruhy, skleněné

korálky, náušnice a bronzová přezka z opasku. V centru pohřebiště se nacházely dvě velké hrobové jámy. V jedné z nich (H 3) byl uložen skelet ženy s náhrdelníkem, složeným z desítek drobných různobarevných skleněných korálek. Z lebky byly sejmuty i dvě pozlacené stříbrné hrozníčkovité náušnice. Hrobová jáma měla u dna zčásti dochovanou výdřevu. Druhý větší hrob (H 24) obsahoval skelet muže s kopím s křídélky, se sekerou, nožem, dvěma ostruhami a keramickou nádobou.

Marek Kalábek

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž) „Višňovce“ (Hulín–Pravčice 2). Mittlere Burgwaldzeit. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

JEDOVNICE (OKR. BLANSKO)

Kostel sv. Petra a Pavla. Středověk, novověk. Kostel. Záchranný výzkum.

V roce 2007 bylo ukončeno zpracování záchranného archeologického výzkumu, který provedla společnost Archaia Brno, o. p. s., během roku 2006 v souvislosti s odvlhčením zdiva kostela sv. Petra a Pavla v Jedovnicích. Byly dokumentovány a částečně v ploše zkoumány výkopy po celém obvodu kostela (Holub, Merta 2008).

Nejstarší písemná zpráva o Jedovnicích pochází z roku 1251. První zmínka o kostele je z roku 1385. Současný kostel je novostavbou z let 1783–1785. Z původního kostela zůstala zachována věž, která ovšem pochází až z roku 1671. Nynější kostel byl vystavěn nad severovýchodním okrajem návsi v letech 1783–1785 na místě staršího chrámu. Představuje podélnou jednodílnou stavbu s nepatrně odsazenou apsidou. Po stranách jsou symetricky umístěny čtyřboké útvary kaple a sakristie. V ose západního průčelí předstupuje hranolová věž (Hosák 2004, 310, 980; Kuča 1999, 603–604; Samek 1999, 44).

V nejbližším prostoru kostela sv. Petra a Pavla se dosud neuskutečnil žádný archeologický výzkum. Geomorfologicky se lokalita rozkládá na hraně výrazného svahu směřujícího do prostoru náměstí. Vlastního geologického podloží nebylo výkopy dosaženo. Poloha lokality je 49°20'47.114"N, 16°45'27.218"E. Výkopové práce nedosáhly horizontu hrobů. Podařilo se zachytit a následně dokumentovat relikty kamenných zdí, které můžeme přiřadit původnímu kostelu. Odkryty byly v prostoru boční kaple a sakristie. Na základě konfigurace a jejich orientace lze předpokládat, že kostel měl transept. Vlastní zdivo lodi nebo presbytáře se zachytit nepodařilo. Z otisku původního krovu na východní straně věže vyplývá, že kostel byl užší, a tedy zřejmě i kratší než dnešní stavba. Ve výklenku v jižní zdi kostelní lodi byl částečně odkryt neorientovaný hrob. Jeho vztah ke kostelu není zcela jednoznačný. Je však pravděpodobné, že výklenek sloužil jako hrobka.

Petr Holub, David Merta

Literatura

- Holub, P., Merta, D. 2008: Kostel sv. Petra a Pavla v Jedovnicích, odvlhčení zdiva. Nálezová zpráva č. 05/08 uložená v archivu společnosti Archaia Brno, o. p. s.
- Hosák, L. 2004: Historický místopis země Moravsko-slezské. Praha.
- Kuča, K. 2000: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, II. díl H-Kole. Praha, 603–605.
- Samek, B. 1999: Umělecké památky Moravy a Slezska, 2. svazek J/N. Praha, 44.

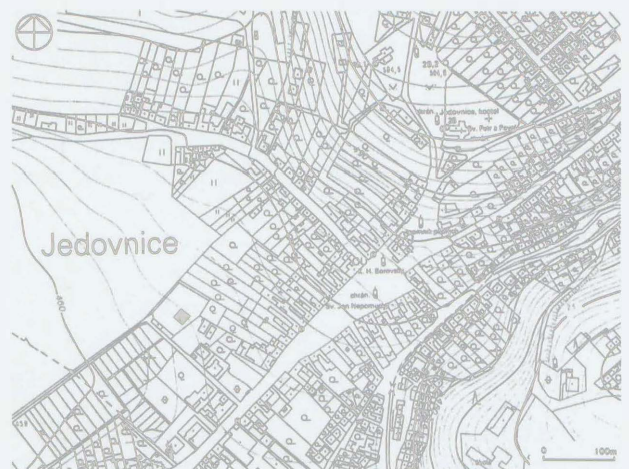
Resumé

Jedovnice (Bez. Blansko), Kirche des Hl. Peter und Paul. Mittelalter, Neuzeit. Kirche. Rettungsgrabung.

JEDOVNICE (OKR. BLANSKO)

Zahradní ulice, p. č. 453/6. Středověk (?). Sídliště (?). Záchranný výzkum.

V dubnu 2007 proběhl formou odborného dohledu záchranný archeologický výzkum při stavbě rodinného domu na západní hranici historického intravilánu Jedovnic. Zkoumaný prostor se nachází v nadmořské výšce 464 m., 470 m jihozápadně od kostela sv. Petra a Pavla a původně náležel k záhumenním částem parcel domů při dnešním Havlíčkově náměstí (lokalizace 49°20'37.435"N, 16°45'8.831"E). Do těchto míst byl opakovanými povrchovými sběry lokalizován sídlištní okrsek z 2. poloviny 13. a počátku 14. století, jehož role v organismu jedovnické trhové osady není zatím zcela objasněna (Doležel, Plch 2000).

Obr. 57: Jedovnice, Zahradní ulice. Sledovaná plocha. Abb. 57: Jedovnice, Zahradní Str. Untersuchte Fläche.

Při částečné strojní skrývce bylo z ornice získáno kromě novověké keramiky i několik zlomků datovaných do 13.–14. století. V rýhách základových pasů byl však vyjma recentního trativodu zachycen pouze jediný liniový (?) objekt (s. j. 500). Výkop měl pravděpodobně charakter malého příkopu nebo rýhy, která směřovala ve směru severozápad–jihovýchod, tedy souběžně s delšími stranami parcel, náležejících domům v severozápadní frontě